

novinky

10-12 spod Bradla

12/12/2020

ROČNÍK XXVIII

VÁŽENÍ SPOLUOBČANIA, MILÍ BREZOVČANIA

máme pomaly za sebou rok 2020 a ako som sa Vám snažil priblížiť už v NsB č. 4-5/2020, ekonomické dopady pretrvávajúcej pandémie boli a stále sú pre našu samosprávu určujúcim faktorom. Výpadok príjmov na úrovni zhruba 200 tis. €

kultúrno-športových podujatí, 17 tis. € na tovaroch a službách, 6 tis. € zníženie transferu pre školskú jedáleň a školský klub detí, 10 tis. € zníženie transferu pre ZUŠ). Takisto sme schválili prijatie návratnej finančnej bezúročnej pôžičky od

MILÉ BREZOVČANKY, MILÍ BREZOVČANIA,

k blížiacim sa vianočným sviatkom si želajme navzájom, aby „čas radosti, veselosti nastal požehnaný...”

Zaželajme si, aby sme aj v tejto nezvyklej, neľahkej dobe prežívali Vianoce plné lásky, porozumenia, pokoja a nádeje.

Do nového roka si prajme predovšetkým zdravie, šťastie, lásku, úspechy a spokojnosť. Pociťte spolupatričnosť, vzájomnú ohľaduplnosť a zodpovednosť nech nám pomôžu zvládnuť súčasnú náročnú situáciu.

Do budúcnosti hľadme s nádejou!

a, naopak, nemalé výdavky pred nás kladú rôzne úlohy a prekážky, na vyriešení ktorých musíme pracovať, aby rozpočet mesta neskončil v schodku. Je to skutočne náročná úloha, i keď viem, že doba je ťažká pre nás všetkých.

Výpadok príjmov sme sa snažili nahradiť obmedzením mzdových výdavkov na prevádzku mestského úradu a ostatných organizačných zložiek mesta, zrušili sme školenia a semináre, obmedzili pracovné cesty, odložili sme v bankách splátky úverov, obmedzili sme nákup tovarov a služieb len na nevyhnutné potreby a pozastavili sme rôzne plánované investičné akcie financované z vlastného rozpočtu. Stále šetríme na energiách, pohonných hmotách a prevádzkových nákladoch jednotlivých objektov (niektoré sú mimo prevádzku) s cieľom, aby bola dosiahnutá maximálna úspornosť, hospodárnosť a efektívnosť verejných zdrojov. Celková úspora prijatých opatrení je približne 190 000 € (56 tis. € na mzdových prostriedkoch, 14 tis. € na investičných akciách, 2 tis. € na propagácii, 60 tis. € na odklade úverov, 23 tis. € na obmedzení

štátu v sume 95 735 € s odkladom prvej splátky na rok 2024 (doba splácania je štyri roky). Naopak, naše priame náklady spojené s riešením pandemickej situácie počas prvej vlny na jar i počas druhej vlny teraz na jeseň (vrátane oboch testovaní) dosahujú sumu cca 20 tis. €. Verím, že tieto náklady nám budú preplatené najneskôr do 15. 12. 2020, tak ako to prisľúbili štátne orgány. Zároveň by som chcel poďakovať všetkým členom testovacích tímov (zdravotníkom, administratívnym pracovníkom, hasičom, policajtom, vojakom, dobrovoľníkom či pomocnému personálu) za ich nasadenie a skvele odvedenú prácu počas oboch testovacích víkendov na Brezovej. Poďakovanie však patrí aj Vám - občanom nášho mesta, za to, že ste sa vo veľkom množstve zapojili do testovania, za Vašu trpezlivosť a ochotu, za to, že Vám záleží nielen na Vašom zdraví, ale aj na zdraví ostatných ľudí. Ak nás bude čakať ďalšie kolo testovania, tak verím, že ho opätovne pripravíme k čo najlepšej našej, ale i Vašej spokojnosti.

I napriek veľkému výpadku príjmov sme nechceli obmedziť či zrušiť nami posky-

tované služby - tj. neprestali sme v noci svietiť (i keď nám verejné osvetlenie dožíva a neustále vypadáva), kosiť verejné priestranstvá, vyvážať smeti (znižili sme periodicitu vývozu KO od rodinných domov), nezrušili sme napr. mestskú políciu, dobrovoľných hasičov, opatrovateľskú službu a pod.. Naopak sme otvorili v lete kúpalisko a zvýšená návštevnosť o približne 80 % nám dala za pravdu, že to bolo rozhodnutie v prospech občanov (strata oproti roku 2019 klesla o 30 %). Takisto sa pripravujeme na povinnosť zberu kuchynského biologicky rozložiteľného odpadu. Za sumu 10 tis. € sme zakúpili nové smetné nádoby a špeciálne košíky, ktoré budú distribuované do domácností v bytových domoch. O tejto novej povinnosti a postupe pri zbere kuchynského odpadu Vás ešte budeme informovať. Zrealizovali sme aj niektoré menšie investičné akcie z vlastného rozpočtu, napr. výmenu rozvádzača a rozvodov elektrického osvetlenia na Bradle a tiež sme pridali dva nové výkonné LED reflektory z južnej strany Mohyly (cca 5 tis. €). Veríme, že aj vďaka tejto investícii bude Mohyla ešte krajšou dominantou nášho kraja i v nočných hodinách. Pokračovali sme vo výstavbe ďalšej časti chodníka v zadnej časti cintorína i so

solárnymi LED lampami a taktiež sme rozšírili rozvody vody v spodnej i hornej časti cintorína (5 tis. €), dokončili sme výkup pozemkov pod domom smútku, kde boli opravené poškodené časti obkladu na terase (8 tis. €), rozšírili sme verejné osvetlenie o nové ekologické LED lampy na solárnu energiu (5 tis. €) na ulici Pod Vríškami, na spojnici ulíc Janka Kráľa a Budovateľskej, pred garážami na Dolných lúkach a v chatovej oblasti Mäsiarová. Zakúpili sme nový automobil pre potreby mestskej polície (12 tis. €), na autobusovej stanici sme zriadili prvú brezovskú knihobúdku a na základe požiadaviek občanov sme rozmiestnili 15 ks nových lavičiek po celom meste a na priehrade (2 tis. €), pričom aj v budúcom roku budeme pokračovať v postupnej obnove všetkých lavičiek v meste.

Okrem týchto „menších“ investičných akcií bola naša pozornosť, samozrejme, zameraná predovšetkým na „veľké“ projekty na Bradle, na rekonštrukciu Strážnice - Chaty Bradlo za 205 tis. €, na výstavbu nového Infobodu za 280 tis. € a na revitalizáciu okolia pamätníkov Dr. Osuského a Dr. Papánka na námestí za 93 tis. €. Týmto, ale aj iným veľkým investičným akciám sa samostatne venujeme v člán-

ku vo vnútri tohto čísla Noviniek. Verím, že ako Chata Bradlo, tak aj nový Infobod budú od novej letnej turistickej sezóny slúžiť širokej verejnosti, a spolu s vláčikom, ktorý by mal premávať na Bradlo priamo z námestia, rozšíria ponuku služieb pre turistov v našom meste. Napriek tomu, že od februárovej zabijačky bolo zrušených množstvo kultúrno-spoločenských a športových podujatí, usporiadali sme v lete, počas čiastkového uvoľnenia opatrení, aspoň dve podujatia - v júli dvojdnový Pivný festival a v auguste jednodňový Mini Jarmok Fest. Návštevnosť na týchto podujatiach nás opäť presvedčila o tom, že to bolo správne rozhodnutie. Okrem toho sme si počas roka aspoň komornými pietnymi spomienkami pripomenuli napr. 75. výročie oslobodenia mesta, 101. výročie úmrtia a 140. výročie narodenia M. R. Štefánika, 100. výročie podpisu Trianonskej mierovej zmluvy, 76. výročie SNP, Deň ozbrojených síl SR, 102. výročie vzniku československej republiky, 102. výročie ukončenia prvej svetovej vojny (Deň červených makov), či výročie Nežnej revolúcie.

Vážení občania, toto je stručné zhodnotenie mojej činnosti za druhý rok vo funkcii primátora nášho mesta. Ako vidíte, napriek zložitej situácii, v akej sa všetci nachádzame, zrealizovali sme veľa projektov, ktoré, veríme, že pomôžu k výraznejšiemu rozvoju Brezovej. Len naším zvýšeným úsilím a spoločnými silami budeme úspešní a schopní reagovať na výzvy, ktoré nám prinesie budúcnosť. I naďalej sa spolieham na Vás, na tých, ktorí vedia priložiť ruku k dielu, lebo na Brezovej nám spolu záleží.

Všetkým Vám želim radostné a pokojné prežitie vianočných sviatkov, deťom bohatého Ježiška a nám všetkým veľa psychických a fyzických síl a hlavne pevné zdravie.

Jaroslav Ciran
primátor mesta

Z ROKOVANIA MSZ

Štvrté zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Brezovej pod Bradlom sa uskutočnilo 9. 11. 2020 za účasti 7 z 11 poslancov.

MsZ schválilo:

- návrh na schválenie mimosúdnej dohody alebo zmluvy v súdnom konaní, príp. vydanie rozsudku pre uznanie nároku medzi Mestom Brezová pod Bradlom a spoločnosťou DEVELOP GROUP a.s. Bratislava vo veci „Opravy ciest a chodníkov asfaltobetónom“ v zmysle Zmluvy o dielo č. Z201515139_Z zo dňa 9. 7. 2015 v nasledovnom znení:

A) „Mesto Brezová pod Bradlom sa zaväzuje zaplatiť spoločnosti DEVELOP GROUP a.s. Bratislava sumu vo výške 196 658,61 EUR, ktorá pozostáva z týchto

položiek:

- na základe Zmluvy o dielo č. Z201515139_Z zo dňa 9. 7. 2015 sumu 149 839,47 EUR

- za vykonané naviac práce nad rámec Zmluvy o dielo (cesta pred garážami na Hornom rade)

sumu 16 800 EUR

- za presuny hmôt sumu nad rámec Zmluvy o dielo 10 000 EUR

- úroky z omeškania vo výške 4 % zo sumy 176 639,47 EUR od 23. 1. 2018 do 22. 11. 2020 v sume 20 019,14 EUR“

v prípade uzavretia mimosúdnej dohody alebo zmluvy v súdnom konaní na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom, č.k. 8Cb/46/2019, za podmienky, že tým príde k úplnému a konečnému urovneniu sporu a všetkých nárokov medzi Mestom Brezová pod Bradlom a spoločnosťou DE-

VELOP GROUP a.s. v súvislosti s uzavretou Zmluvou o dielo č. Z201515139_Z zo dňa 9. 7. 2015 a zastaveniu konania na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom, č.k. 8Cb/46/2019;

B) „Mesto Brezová pod Bradlom sa zaväzuje zaplatiť spoločnosti DEVELOP GROUP a.s. Bratislava sumu vo výške 176 639,47 EUR, ktorá pozostáva z týchto položiek:

- na základe Zmluvy o dielo č. Z201515139_Z zo dňa 9. 7. 2015 sumu 149 839,47 EUR

- za vykonané naviac práce nad rámec Zmluvy o dielo (cesta pred garážami na Hornom rade) sumu 16 800 EUR

- za presuny hmôt nad rámec Zmluvy o dielo sumu 10 000 EUR“

v prípade vydania rozsudku pre uznanie nároku v konaní na Okresnom súde Nové

Mesto nad Váhom, č.k. 8Cb/46/2019.

C) Ak nedôjde k uzavretiu mimosúdnej dohody, schváleniu zmiernu, resp. vydaniu rozsudku pre uznanie nároku v konaní na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom, č.k. 8Cb/46/2019, Mestské zastupiteľstvo v Brezovej pod Bradlom schvaľuje výšku sumy 200 000 EUR, do ktorej je primátor oprávnený zaviazť Mesto Brezová pod Bradlom na zaplatenie z titulu „Opravy ciest a chodníkov asfaltobetónom“ v zmysle Zmluvy o dielo

č. Z201515139_Z zo dňa 9. 7. 2015 v prospech spoločnosti DEVELOP GROUP a.s. Bratislava na základe uzavretia mimosúdnej dohody alebo zmiernu v súdnom konaní na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom, č.k. 8Cb/46/2019.

A) predloženie žiadosti o poskytnutie príspevku pre projekt „Nabíjacie stanice pre elektromobily“ v rámci výzvy Ministerstva hospodárstva SR v oblasti „Podpora elektromobility“, kód výzvy č. 11378/2020-4210-52028.

OPRAVA

V článku Z rokovania MsZ uverejnenom v Novinkách spod Bradla č. 8-9/2020 sme bod predbežný súhlas s predajom nehnuteľností vo vlastníctve Mesta Brezová pod Bradlom Ľubomírovi Ušiakovi, bytom Bradlianska 497/5, 906 13 Brezová pod Bradlom časti pozemku omylom uviedli v bodoch MsZ schválilo. Správne však mal byť uvedený v bodoch MsZ neschválilo. Za chybu sa ospravedľujeme. M. Valihora, zodpovedný redaktor.

INVESTIČNÉ A ROZVOJOVÉ AKTIVITY NA ÚZEMÍ NÁŠHO MESTA

V tomto článku Vám chceme bližšie priblížiť realizáciu veľkých investičných projektov mesta Brezová pod Bradlom počas „pandemického“ roka 2020. Okrem problémov spojených s výpadkom príjmov a, naopak, stále stúpajúcim výdavkom na pandemické opatrenia totiž zamestnanci mesta neustále riešia výzvy a „bojujú“ s problémami, ktoré prinášajú rozbehnuté projekty.

Pre rozvoj turistického ruchu v našom regióne je veľmi dôležité dotvorenie Areálu Bradlo. Preto sa snažíme využiť všetky naše schopnosti a možnosti, ako ho zatraktívniť pre turistov a návštevníkov. Sme veľmi radi, že už na jar budúceho roka bude tento areál v novom „šate“. Ešte v roku 2019 (vo februári a v septembri pri výjazdovom rokovaní vlády SR na Brezovej) sa nášmu mestu podarilo získať dotácie z Úradu vlády SR v celkovej výške 800 tis. € na realizáciu aktivít na Bradle (výstavba nového infobodu 270 tis. €, rekonštrukcia Chaty Bradlo 205 tis. €, odlesnenie Mohyly a vegetačné úpravy Bradla 150 tis. €, udržateľnosť Areálu Bradlo 40 tis. €, 100. výročie úmrtia MRŠ 50 tis. € a pamätníky Dr. Osuského a Dr. Papánka 15 tis. €). Následne začiatkom roka 2020 sa nám podarilo získať ďalších 78 tis. € na dotvorenie celého okolia pamätníkov Dr. Osuského a Dr. Papánka. Takáto bezprecedentná výška dotácií neprišla na Brezovú len tak. Ich priradeniu predchádzala naša niekoľkomesačná príprava dokumentov a presvedčanie na úrovni premiéra a ministerky kultúry o zmysluplnosti poskytnutých finančných prostriedkov. Následne začali pracovníci MsÚ pracovať na realizácii jednotlivých projektov, najskôr museli prebehnúť všetky potrebné legislatívne procesy a mesto začalo spolupracovať s architektom Ing. Martinom Šlahorom. Výsledkom tejto spolupráce sú projektové dokumentácie (PD) „Infobod na Bradle“, „Rekonštrukcia Strážnice“ a „Revitalizácia okolia pamätníkov Š. Osuského a J. Papánka“.

Na základe PD na výstavbu **Infobodu na Bradle** mesto vyhlásilo verejné obstarávanie na zhotoviteľa diela, pričom zmluvu sa podarilo uzatvoriť s víťazom súťaže až na tretí pokus – SMM s.r.o. Trnava (dvakrát sa prihlásil len jeden záujemca). Samotná stavba obsahuje informačnú

miestnosť na predaj suvenírov a drobného občerstvenia, konferenčnú miestnosť a sociálne zariadenia pre návštevníkov areálu. V marci 2020 mesto odovzdalo stavenisko, čomu predchádzalo vyčistenie plochy od náletových drevín. Dieľo malo byť dokončené podľa zmluvy o dielo do konca novembra 2020, avšak v dôsledku koronakrízy bude dielo dokončené s asi mesačným sklzom. Ako každá stavba, aj táto sa realizovala s viacerými problémami. PD musela byť vyhotovená podľa prísnych požiadaviek Krajského pamiatkového úradu Trenčín (KPÚ), preto samotná realizácia bola technicky veľmi náročná, s čím súviseli aj práce navyše, financované nad rámec samotného rozpočtu. Každý pondelok sa na stavbe konal kontrolný deň, na ktorom vzniknuté problémy riešili spolu s investorom, stavebným dozorom a projektantom aj zodpovední pracovníkmi MsÚ. Samotná stavba musela byť podľa požiadaviek KPÚ osadená čo najďalej od Mohyly, musela byť vsadená v teréne a obrastená zeleňou, jednoducho povedané, nesmeľa byť vidieť. Po začatí výkopových prác sa zistilo, že na celej ploche sa nachádza skala, ktorá sa musela rozbiť a realizátor bol nútený použiť úplne inú techniku, ako bolo pôvodne v pláne (tvrdosť zemin sa z triedy III. posunula až na triedu VI.). Stredom Infobodu vedie schodisko, ktorým sa návštevník obľúkom po chodníku dostane až nad parkovisko smerom k samotnej Mohyle. Osadiť schody v takom sklone a do skaly si vyžadovalo presný plán a precíznosť pri realizácii. Ďalší problém sa vyskytol pri budovaní žumpy a prívodu vody. KPÚ mal znova prísnu požiadavku, že pri samotnej stavbe nesmú byť osadené žiadne poklopy, preto sa musela realizovať rozsiahla rozkopávka terénu s veľkým sklonom pod cestou až ku Strážnici, kde boli osadené samotné žumpy a nádrže. Celú rozkopávku opäť komplikoval sklon terénu a skalné podložie, takže výsledkom boli ďalšie práce navyše z rozpočtu mesta. Projektant musel niekoľkokrát počas realizácie upravovať jednotlivé návrhy, aby samotná výstavba bola vôbec realizovateľná (či technicky alebo finančne) a zároveň, aby stavba spĺňala požiadavky KPÚ. Všetky práce komplikoval zložitý terén, počasie, situácia spojená s pandemiou

– nedostatok pracovnej sily a materiálu. Bola to práca časovo náročná, vytvoril sa jeden tím - investor, projektant, stavebný dozor, zodpovední pracovníci mesta, ktorí robili všetko pre to, aby sa dielo postavilo v požadovanej kvalite a hlavne, aby slúžilo k spokojnosti jeho návštevníkov. Zároveň riešime jeho budúcu prevádzku, komunikujeme s ministerstvom kultúry o pravidelnom poskytovaní finančných prostriedkov na prevádzku Infobodu. V informačnom centre chceme zamestnať pracovníka, ktorý sa bude o objekt starať a zároveň bude poskytovať návštevníkom rôzne informácie. Veríme, že májové oslavy v budúcom roku už budú prebiehať aj v novom informačnom stánku. Ďalší zrealizovaný, dlho očakávaný, projekt bola **Rekonštrukcia Strážnice** (Chaty na Bradle). Samotná strážnica je vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku, preto sme opäť museli postupovať podľa prísnych požiadaviek KPÚ. Rekonštrukciu strážnice realizovala pomerne bezproblémovo domáca firma p. Romana Grexu. Stavbu mesto odovzdalo dodávateľovi v marci a koncom júna 2020 bola rekonštrukcia ukončená. Cieľom komplexnej rekonštrukcie bolo zreparať jestvujúce vonkajšie a vnútorné prvky, oprava strechy, vnútorných a vonkajších omietok, kompletná výmena sociálnych zariadení, vnútorných rozvodov, podláh, obkladov, kuchyne, okien, dverí, terasy, schodiska a pod.. V objekte sa plánuje príprava jednoduchých jedál s občerstvením. Víťazom verejnej obchodnej súťaže na prevádzkovateľa strážnice sa z troch prihlásených uchádzačov stala spoločnosť Oakhill, s.r.o. Piešťany, ktorá predložila zaujímavý podnikateľský plán spojený s dobudovaním vybavenia

Výstavba Infobodu na Bradle

Zrekonštruovaná Strážnica (Chata na Bradle)

objektu s cieľom rozvoja cykloturistiky na Bradle – požičovňa a servis bicyklov a elektrobicyklov, cyklonabíjačka, organizácia cyklistických zrazov a rôznych podujatí, vybudovanie cyklotrás a singltrekov na Bradle. Momentálne si nový nájomca vybavuje všetky povolenia potrebné pre otvorenie a bezproblémové prevádzkovanie chaty. Mesto i samotný prevádzkovateľ dúfame, že kvalitne zrekonštruovaný objekt strážnice prispeje k zvýšeniu jej návštevnosti, k spokojnosti návštevníkov, ku skultúrnemu prostrediu Areálu Bradlo a v konečnom dôsledku aj k trvalej udržateľnosti prevádzky strážnice. Veríme, že ako strážnica, tak aj nový infobod budú od novej letnej turistickej sezóny slúžiť širokej verejnosti a spolu s vláčikom, ktorý by mal premávať na Bradlo priamo z námestia, rozšíria a zaktualizujú ponuku služieb pre turistov v našom meste.

Začiatkom októbra 2020 mesto uzavrelo zmluvu o dielo s víťazom verejného obstarávania, firmou p. Romana Grexu, na ďalší veľký projekt - **Revitalizácia okolia pamätníkov Š. Osuského a J. Papánka**. Pôvodnú dotáciu vlády v sume 15 tis. € sme vďaka našej šikovnosti dokázali zvýšiť až na sumu 93 tis. € (bude vybudovaná pamätná stena s menami účastníkov 2. odboja), čím sa upraví, skultúrni a prepojí celý priestor z Námestia M. R. Štefánika až na Námestie

Zrekonštruovaná Strážnica (Chata na Bradle)

7. apríla. Práce by v závislosti od počasia mali byť ukončené do konca roka 2020 a okrem opravených pamätníkov Dr. Osuského a Dr. Papánka vznikne nová pamätná stena s menami významných osobností z histórie Brezovej a zároveň vznikne nová odpočinková plocha s la-

vičkami, chodníkmi, zeleňou, pitnou fontánkou a napr. aj s vodným brodítkom pre našich najmenších. Týmto projektom dôjde k pešiemu prepojeniu námestia so spodnou ulicou, tento zabudnutý kút dostane nový, moderný vzhľad a zároveň tu vznikne aj niečo nové pre občanov a návštevníkov mesta.

Takisto si uvedomujeme, že je potrebné riešiť objekt **bývalej základnej školy na Piešťanskej ulici**. Objekt už roky chátra, už dlho sa o jeho využiteľnosti vedú len reči, a tak sme sa pustili do ďalšej výzvy – zmenu využitia stavby a rekonštrukciu školy na nájomné byty. Po zistení prvotných informácií na ministerstve výstavby sme sa pustili do vypracovania projektovej dokumentácie na rekonštrukciu stavby na nájomné byty pomocou dotácie a úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB). Tu treba zdôrazniť, že rekonštrukcia na byty je jediná možnosť ako získať štátne financie na záchranu objektu. Po vyhlásení verejného obstarávania na zhotoviteľa projektovej dokumentácie mesto uzavrelo zmluvu s víťazom a spoločne sme sa pustili do práce. Zodpovední zamestnanci mesta spolu s projektantom pracovali pol roka na vyhotovení dokumentácie. Nebolo to jednoduché, pretože pôvodná dokumentácia stavby neexistuje, preto sa museli hľadať možnosti a podmienky, ako sa podrobne zoznámiť so stavbou. Robili sme niekoľko sond, aby sa zistilo, čo všetko stavba obsahuje. Po vyhotovení projektovej dokumentácie sme začali stavebné konanie a oslovili sme dotknuté orgány štátnej správy o vyjadrenia. A tu mesto okamžite narazilo na problémy. Ide o objekt, ktorý je rozlohou príliš veľký, má veľké spoločné priestory, nespĺňa dnešné požiadavky a normy na iný účel, než na aký slúžil doteraz. Regionálny úrad verejného zdravotníctva (ďalej len RÚVZ) požaduje od mesta predložiť akustické hlukové štúdie na dopravu (keďže objekt sa nachádza v tesnej blízkosti cesty II. triedy), na zvonenie zvonov blízkeho kostola (keďže v iných mestách pribúdajú sťažnosti obyvateľov bytových domov na zvonenia kostolov) a tiež štúdiu tesnoty a zvukovej izolácie jednotlivých bytov. RÚVZ taktiež požaduje predložiť svetlo-technické posudky pre jednotlivé miestnosti každého navrhovaného bytu. Mesto Bre-

zová pod Bradlom momentálne spolu s projektantmi pracuje na požadovaných štúdiách, priebežné výsledky však nie sú príliš povzbudzujúce a požiadavky štátnych orgánov celý proces výrazne komplikujú. Výsledky dopravnej štúdie by sa v praxi s malými technickými riešeniami dali zrealizovať, odhlučnenie od vyzváňania kostolných zvonov je už zložitejšie a napr. svetelný posudok na dvoch bytoch už nevychádza vôbec. Keďže pracujeme s jestvujúcou stavbou, jej nosné steny sa nedajú posunúť na slnečnejšiu stranu, stavba sa nedá otočiť, niekde pridať a niekde, naopak, ubrať. Stavba staticky unesie iba určitú záťaž betónom, každá ďalšia pridaná nosnosť by ohrozila statiku budovy, každý pridaný materiál zvyšuje finančnú náročnosť rekonštrukcie. Pôvodne sme mali v pláne zachovať jestvujúcu telocvičňu pre potreby občanov, avšak podmienky hygieny a iných štátnych orgánov sú finančne a technicky tak prísne, že od tohto plánu sme upustili a momentálne projektant prerába projektovú dokumentáciu, aby aj z bývalej telocvične vznikli byty. Tento „boj“ s rôznymi orgánmi zvádzame už viac ako pol roka a stále nie sme úspešní, pričom termín podania projektu na ŠFRB sa neúprosne blíži (február 2021). Dôležité je tiež zdôrazniť, že všetky požiadavky sa spočítavajú a musia spĺňať finančný limit na poskytnutie dotácie od ŠFRB (1000 €/m²) a my sa momentálne pohybujeme na sume cca 1300 €/m². Kompletná rekonštrukcia objektu vychádza na približne 1,8 mil. € a pokiaľ nespĺňame podmienky stanovené ŠFRB na poskytnutie úveru a dotácie, tak budeme vylúčení. Informovali sme sa taktiež na možnosť získania úveru a dotácie v prípade rekonštrukcie objektu na zariadenie pre seniorov, tu sme však narazili na ešte prísnejšie podmienky (podporujú sa len projekty s max 40 seniormi), preto sme túto možnosť nateraz vylúčili. Darmo sa nehovorí, že postaviť nové je jednoduchšie, ako rekonštruovať staré. Momentálne si pripadáme ako Don Quijote de la Mancha, namiesto s veternými mlynmi však bojujeme so štátnymi orgánmi. Je jednoduché povedať, že „treba s tým niečo urobiť“, ako naozaj riešiť konkrétne kroky na záchranu objektu. Nikomu z nás sa nepáči ako objekt bývalej školy chátra a ako je zdevastovaný. Preto nám neostáva nič iné len veriť, že nakoniec sa dopracujeme ku konštruktívnemu riešeniu a objektu sa podarí dať nové, zmysluplné využitie. Už viac ako rok tiež **pracujeme na projekte zámeny bývalej strednej školy (učilišťa) za pozemky** vo vlastníctve mesta, ktoré sa nachádzajú pod štátnymi cestami v správe Trenčianskeho samosprávneho kraja (TSK). Rozsah jednotlivých parciel, pozemkov a samotného riešeného územia je tak veľký a zložitý (vyše 16 ha), že si vyžadoval viaceré konzultácie a odsúhlasovanie detailov geometrických plánov priamo na TSK. V súčasnej dobe sú geometrické plány vyhotovené a zapísané na katastri, zhotovujú sa zna-

Vizualizácia revitalizovaného okolia pamätníkov Š. Osuského a J. Papánka

lecké posudky na zistenie ceny našich pozemkov. Je predpoklad, že v prvej polovici roka 2021 bude celý proces ukončený zámenou a nadobudnutím areálu bývalej strednej školy do vlastníctva mesta. V súčasnosti už aktívne pripravujeme a konzultujeme možnosti budúceho využitia stavby a financovania celého projektu. Nie je to ľahká a jednoduchá výzva,

ale vieme, že keď chceme zmeniť veci na Brezovej k lepšiemu, musíme sa všetci do toho vložiť s plným nasadením. Nikto to za nás nespraví, a len zvýšeným úsilím dosiahneme, aby obe chátrajúce stavby v našom meste dostali nový rozvojový impulz a boli prínosom pre nás všetkých.

MsÚ Brezová pod Bradlom

VÝZVA OBČANOM BÝVAJÚCIM V RODINNÝCH DOMOCH

Mesto Brezová pod Bradlom vyzýva občanov bývajúcich v rodinných domoch, aby počas zimných mesiacov využívali predovšetkým ekologické spôsoby kúrenia. Naše mesto sa nachádza v kotline, obklopené horami. Nedochádza tu k prirodzenej výmene vzduchových vrstiev (vietor tu fúka slabšie ako na rovine). Hlavne v zimných mesiacoch, počas prevažujúcich tlakových níží, tu doslova „vzduch stojí“. Preto vyzývame občanov, ktorí kúria tuhým palivom, aby používali len suché drevo a v menšej miere uhlie. V žiadnom prípade nie je povolené spaľovať komunálny odpad alebo dokonca plastové fľaše. Aj spaľovanie mokrého dreva predstavuje zásadnú záťaž pre čistotu ovzdušia v našom meste. Mestská polícia v Brezovej pod Bradlom bude počas zimných mesiacov situáciu monitorovať a v prípade, že zistí porušenie zákona o ovzduší a VZN o malých zdrojoch znečistenia ovzdušia, bude vinníkom udeľovať pokuty.

Veríme, že Vám záleží na kvalite životného prostredia na Brezovej.

Za pochopenie ďakujeme.

MsÚ

ZA FEDOROM MIKULČÍKOM

Dňa 7. 11. 2020 sme so zármutkom prijali správu o smrti pána **Fedora Mikulčíka**, (28. 3. 1953 – 6. 11. 2020), dlhoročného spolupracovníka Noviniek spod Bradla. Výtvarník pán Fedor Mikulčík sa svojou tvorbou výrazným spôsobom podieľal na zviditeľňovaní, propagovaní, kultúrňovaní nášho mesta, jeho organizácií, významných akcií a podujatí. Svojou prácou robil náš svet krajším. Dielami, ktoré vytvoril, tu zostáva s nami. Česť jeho pamiatke!

Matúš Valihora
zodpovedný redaktor
Noviniek spod Bradla

Porovnanie príjmov a výdavkov na kúpalisko za roky 2019 a 2020		
	Rok 2019	Rok 2020
Príjmy zo vstupného na kúpalisko	3 912,20 €	7 102,25 €
Výdavky na prevádzku kúpaliska:	Rok 2019	Rok 2020
mzdy	4 147,54 €	5 698,25 €
odvody	617,62 €	1 172,13 €
elektrická energia	1 102,11 €	1 351,65 €
voda	3 900,32 €	2 092,74 €
materiál (hlavne chémia)	5 218,53 €	3 674,69 €
opravy a údržba	138,12 €	1 270,20 €
služby (hlavne rozbory vody)	868,20 €	769,04 €
Spolu výdavky	15 992,44 €	16 028,70 €
Rozdiel (strata)	-12 080,24 €	-8 926,45 €

PETÍCIA ZA OBSADENIE OBVODU VŠEOBECNEJ AMBULANTNEJ STAROSTLIVOSTI PRE DETI A MLÁDEŽ V BREZOVEJ

Ambulanciu pre deti a dorast v meste Brezová pod Bradlom sa nepodarilo obsadiť ani po opakovaných ponukách a inzerátoch miestnou samosprávou po odchode lekárky do starobného dôchodku. Riešenie daného stavu je pre ďalšiu podporu detí a mládeže v našom regióne kľúčové. Sami ako občania, v spolupráci s miestnou samosprávou, nevieme daný stav riešiť a zmeniť. Preto sa obraciamе touto petíciou na kompetentné štátne orgány Slovenskej republiky a žiadame o prijatie opatrení na riešenie tejto situácie. Petíciu môžu podpisovať aj občania, ktorí nemajú trvalý pobyt v meste Brezová pod Bradlom.

Petíciu si môžete stiahnuť na webovej stránke mesta v sekcii Aktuality. Podpísané hárky, bez číslovania hárkov (bude doplnené dodatočne), poprosíme doručiť na sekretariát MsÚ Brezová pod Bradlom do 31. 1. 2021. Petíciu môžete podpísať aj online, link nájdete opäť na webe mesta v sekcii Aktuality.

MsÚ

OZNAM

Mestská knižnica Brezová pod Bradlom oznamuje čitateľom, že bude zatvorená v čase vianočného obdobia od 22. 12. 2020 do 4. 1. 2021.

POĎAKOVANIA

Ďakujeme všetkým dobrým ľuďom, ktorí prispeli 2 percentami z daní na liečbu Tomáškovi Londákovi. Ďalej ďakujeme všetkým firmám, organizáciám a anonymným darcom, ktorí prispeli peňažne na účet IBAN, SK55 5600 0000 0046 2049 7001. Ak môžete prispieť čo i len 1 € na účet, budeme vďační.

Veľmi pekne ďakujú
starí rodičia Londákovci

Pánovi Radoslavovi Čmaradovi patrí naše veľké poďakovanie za poskytnutie pomoci a záchranu života pri autonehode. Jana Kováčinová s rodinou.

102. VÝROČIE UKONČENIA 1. SVETOVEJ VOJNY A DEŇ VOJNOVÝCH VETERÁNOV

V stredu 11. novembra 2020, za hlasu kostolných zvonov, smesio 11. hodinea 11. minúte, presne na 102. výročie, pripomenuli ukončenie I. svetovej vojny a uctili Deň vojnových veteránov. Spomíname na hrdinstvo tých, ktorí padli na bojiskách I. svetovej vojny i všetkých ďalších vojen.

Spomienka v Brezovej pod Bradlom sa konala pri Pomníku slobody s bustou J. M. Hurbana a menami padlých dobrovoľníkov z hurbanovských bojov 22. 9. 1848, menami padlých v I. svetovej vojne v radoch rakúsko-uhorskej armády i menami legionárov a dobrovoľníkov z rokov 1918 - 1919 bojujúcich za našu slobodu. Spomienka bola opatreniami proti šíreniu koronavírusu obmedzená na tiché polozenie kvetov.

MsÚ

NA SIETI

Fenoménom dneška sú sociálne siete, internet, so všetkými výhodami i nežiadúcim balastom. O tom snáď ani netreba písať. Naozaj je to nekonečná diaľnica informácií, podnetov, ako i zlej propagandy či doslova hlúposti. O to viac poteší, keď narazíte na niečo dobré, kvalitné. Také je Brezová pod Bradlom – promo video autora Martina Závodného (dostupné aj na facebooku mesta). Autor si dal tú námahu a natočil skvostné zábery Brezovej pod Bradlom i okolia. Pracuje aj s takými premenlivými činiteľmi, ako počasie, svetlo či atmosféra. Myslím si, že dobre vystihol v krátkom trojminútovom priestore hodnoty krajiny i naše kultúrne dedičstvo.

Áno, naša lokalita má mimoriadny potenciál i pre rozvoj cestovného ruchu a toto video to vynikajúco prezentuje.

Práve teraz nastáva tá správna doba, aby sme to opäť využili. Kedy, ak nie te-

raz, či v najbližších mesiacoch, kedy budú k dispozícii obrovské možnosti v rámci plánu obnovy Slovenska. Toto je jedinečná a neopakovateľná situácia, kedy môžeme dokázať veľa v rozvoji mesta i regiónu. Navyše máme dobré skúsenosti z tohto roku. Mám na mysli 100. výročie tragickej smrti gen. M. R. Štefánika. Výsledok – konečne infobod na Bradle, zrekonštruovaná chata, vegetačné úpravy, práve realizovaná obnova zanedbaných častí námestia pri pamätníkoch našich významných osobností. A sfinancované z prostriedkov, ktoré v drivejšej väčšine mesto získalo od vlády SR.

Za tejto situácie je dobré, že sú medzi nami aj občania, ktorí dokážu pozitívne šíriť hodnoty nášho mesta i regiónu. Takýmto dobrým príkladom je aj spomínané promo video, čo treba oceniť a na čo chcem upriamiť pozornosť i čitateľov Novínok

Ján Valihora
pracovná skupina mesta

OSOBNOSTI BREZOVEJ (1)

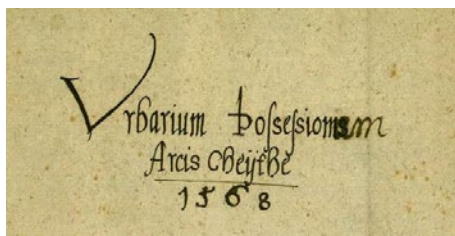
Brezová pod Bradlom a panteón jej osobností

Prvá písomná zmienka o Brezovej je z roku 1262. V roku 1709 bola povýšená na mestčko a v roku 1966 získala štatút mesta. Obyvatelia Brezovej zohrali v histórii slovenského národa významnú úlohu. Bojovali nielen za reč svojich matiek, pravdu, za evanjelické vierovyznanie a sociálnu spravodlivosť, ale aj za národnú a štátnu slobodu a demokraciu. A vždy mysleli na vzdelanie a lepší život svojich detí. Pre tieto hodnoty častokrát neváhali položiť život. Boli a sú to predovšetkým brezovské osobnosti, hurbanovsko-štúrovskí národovci, československí legionári i partizáni, učitelia i diplomati, ktorí prerástli hranice mesta a kraja a ktorým patrí naša úcta a vďaka dnes aj v budúcnosti.

Vizualizácia pamätnej steny

Toto sú úvodné slová PhDr. Slavomíra Michálka, DrSc., riaditeľa Historického ústavu SAV, zaznamenané na prvom z pätnástich žulových kvádrov s menami významných osobností Brezovej pod Bradlom. Spolu tvoria pamätnú stenu, ktorú buduje naše mesto v rámci revitalizácie okolia pamätníkov Dr. Štefana Osuského a Dr. Jána Papánka na Nám. gen. M. R. Štefánika. Prostriedky na realizáciu sme zaobstarali od vlády SR (bližšie

Titulná strana Urbára čachtického panstva z roku 1568 (MNL OL E 156 - a. - Fasc. 4. - No. 1.)

údaje nájdete v článku Investičné a rozvojové aktivity na území nášho mesta na str. 3 až 5).

Panteón osobností Brezovej otvára **Lukáš – prvý známy richtár Brezovej z roku 1568**. Jeho meno sa nám zachovalo v Urbári čachtického panstva z roku 1568, dnes uloženom v Maďarskom národnom archíve v Budapešti. Lukáš je zároveň prvým obyvateľom Brezovej, ktorého poznáme po mene.

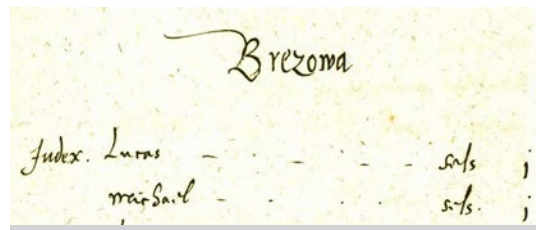
Najstaršia písomná zmienka o Brezovej pochádza už z roku 1262, kedy je ako villa Brizoua, teda dedina Brezová, spomenutá v dvoch listinách uhorského kráľa Bela IV. Neskôr však Brezová pravdepodobne dočasne spustla a ďalšou písomnou zmienkou o nej je až spomínaný Urbár čachtického panstva z roku 1568.

Urbáre boli hospodárskymi písomnosťami. Obsahovali súpis pôdy, z ktorej poddaní odvádzali svojim zemepánom dôchodok, a povinnosti poddaných voči svojim zemepánom. Poddaní hospodárili na usadlostiach pozostávajúcich z pôdy, domu a hospodárskych budov. Vlastníkom usadlostnej pôdy (neskôr nazývanej urbárska pôda) bol zemepán, poddaný ju mohol iba držať (užívať), za čo musel odvádzat zemepánovi rentu vo forme poplatkov, robôt a naturálií. Na usadlosti hospodáril jej držiteľ s rodinou, prípadne i s čeladou. Držiteľ usadlosti bol hlavou

rodiny, zemepánovi, štátu a cirkvi zodpovedal za odvádzanie uložených poplatkov, daní, naturálií a robôt. Na niektorých usadlostiach však nestačila práca držiteľa a jeho rodiny, a tak na nich hospodáril viac rodín – príbuzných, ale i cudzích. Urbár čachtického panstva z roku 1568 je písaný vo vtedy obvyklej latinčine. Brezovej (Brezowa) sú venované 59. a 60. strana urbára. Sú na nich zapísaní obyvatelia Brezovej, sedliaci a želiari – poddaní čachtického panstva, ku ktorému Brezová patrila. V urbári je pri Brezovej uvedených 23 hláv rodín držiacych usadlosti. Najprv je spomenutých 12 sedliakov, každý z nich držal jednu celú usadlosť (sessio), zapísanú skrátenou sess 1. Ako prvý je zo sedliakov zapísaný práve Lukáš (Lucas) a pred jeho menom je označené Judex, teda richtár. Potom nasleduje 11 želiarov, v urbári označených ako hostach (želiarska usadlosť sa od sedliackej líšila tým, že jej prislúchala iba malá alebo žiadna rozloha usadlostnej pôdy). Bližšie údaje o živote a osude richtára Lukáša, ktoré by nás iste zaujímali, nám kusé pramene, žiaľ, nevydali.

Vážení čitatelia, ďalšie postavy Brezovej pod Bradlom a panteónu jej osobností Vám postupne predstavím v budúcich číslach Novínok spod Bradla.

Matúš Valihora
Múzeum D. S. Jurkoviča
v Brezovej pod Bradlom

Brezová a jej richtár Lukáš sú zapísané na 59. strane urbára (MNL OL E 156 - a. - Fasc. 4. - No. 1.)

SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV

1. júna 2020 odštartoval najrozsiahlejší projekt Štatistického úradu SR - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021 (SODB 2021) svojou prvou fázou, a to sčítaním domov a bytov. Sčítanie domov a bytov potrvá do 12. 2. 2021. Realizujú ho mestá a obce bez účasti obyvateľov. Plynule naň nadviaže sčítanie obyvateľov od 15. 2. 2021 do 31. 3. 2021. Rozhodujúcim okamihom sčítania, na ktorý sa vzťahujú všetky údaje, ktoré obyvateľ vyplní alebo poskytne, je polnoc zo štvrtka 31. decembra 2020 na piatok 1. januára 2021. Prvýkrát vo svojej histórii bude sčítanie plne elektronické. Obyvatelia sa budú môcť sčítavať z pohodlia domova, vyplnenie elektronického formulára nezaberie viac ako 10 minút. Na sčítanie bude stačiť mobil, tablet, notebook alebo PC. Sčítací formulár bude k dispozícii na webovej stránke www.scitanie.sk. Ak sa obyvateľ nebude môcť alebo nebude vedieť sčítať sám alebo s pomocou blízkych, bude mať možnosť využiť službu asistovaného sčítania. Mesto bude postupne obyvateľov informovať prostredníctvom mestského rozhlasu, webovej stránky mesta, úradnej tabule, SMS o povinnosti sčítať sa, o kontaktnom mieste, kde sa môžu prísť sčítať, o asistentoch sčítania.

Alžbeta Karlíková

Fotografia z generálneho štrajku na námestí v Brezovej pod Bradlom 27. novembra 1989. Na námestí sa vtedy zhromaždilo okolo 200 občanov (fotoarchív Petra Uhlíka)

VÝROČIE NEŽNEJ REVOLÚCIE

17. novembra sme si v čase pandémie koronavírusu pripomenuli Deň boja za slobodu a demokraciu a 31. výročie Nežnej revolúcie, ktorá nám priniesla slobodu, aspoň virtuálne na webe mesta.

MsÚ

VÝSLEDKY CELOPLOŠNÉHO TESTOVANIA NA COVID-19

1. kolo testovania na COVID-19 sa uskutočnilo v dňoch 31. 10. a 1. 11. 2020. Šesť zdravotníckych tímov na štyroch odberných miestach v Brezovej pod Bradlom otestovalo 3008 občanov, z toho 23 bolo pozitívnych.

2. kolo testovania na COVID-19 sa konalo 7. a 8. 11. 2020. Fungovali počas neho štyri zdravotnícke tímy na štyroch odberných miestach. Otestovalo sa 3332 občanov, z toho 503 nemalo trvalý pobyt v našom meste. Pozitívnych na COVID-19 bolo 6 občanov s trvalým pobytom v Brezovej pod Bradlom.

MsÚ

NOVÉ KNIHY V KNIŽNICI

Baláž, Anton: Dva slovenské osudy Špitzer – Mach. 1. vyd. Bratislava, Mařenčin PT 2019. 296 s. Rozprávanie o osobných stretnutiach autora s dvoma výraznými postavami nedávnej histórie, ktoré zosobňujú dve protichodné podoby slovenského osudu.

Blažková, Jaroslava: Mačky letia do Kanady. Hurá, budeme cestovať! Bratislava, Buvik 2020. 39 s. Rozprávky o cestujúcich zvieratkách pre deti od 5 rokov.

Iturbe, Antonio: Knihovnička z Auschwitzu. Inšpirované skutočnými udalosťami. Zo španiel. orig. prel. M. Zidor. 1. vyd. Bratislava, Grada Slovakia 2020. 400 s. Neuveriteľný príbeh dievčaťa z Prahy, ktoré riskovalo vlastný život, aby ochránilo kúzlo vzácných židovských kníh.

Kleypasová, Lisa: Prenasledovaná kráska. Z angl. orig. prel. J. Seichertová. Bratislava, Ikar 2020. 309 s. Historická romanca Lisy Kleypasovej, ktorej diela pravidelne zapíňajú rebríčky najpredávanejších titulov a dosiaľ boli publikované v štrnástich jazykoch.

A. Fedorová

VZÁCNÁ LOKALITA VÝMOĽOV NA JUŽNOM SVAHU BRADLA

Úvod k hodnoteniu výmoľov na území Myjavskej pahorkatiny

Výmole vznikli eróznou činnosťou príválov vody v odlesnenej, kopcovitej krajine. Tieto riavy sa vytvorili následkom koncentrácie vody na svahoch a v dňach suchých dolín počas extrémnych zrážok, či náhleho topenia snehu. Výmoľová erózia značne komplikovala život obyvateľov počas mnohých generácií. Vznik výmoľov zmenšil rozlohu poľnohospodársky využiteľnej pôdy, značná hĺbka a strmé svahy výmoľov z nich vytvorili prekážky, ktoré bolo treba obchádzať. Masy bahna a kamenia, vynášané prúdmi vody z výmoľov a ukladané na polia a lúky poniže nich, ničili úrodu. Zdalo by sa teda, že výmole prinášali iba škody. Už v minulosti však ukázali i svoju krajšiu tvár, keď sa v ťažkých časoch tieto zarastené terénne jazyvy stali pre svoju skrytosť a nepriechodnosť vďaka útociťskému tým, ktorí sa z rôznych dôvodov potrebovali skrývať. Dnes sa v nich skrýva poväčšine iba zver a vtáctvo. Z času na čas do nich vojdú poľovníci, prípadne nimi prechádzajú turisti. Bohužiaľ, často slúžia necitlivým

ľuďom ako akési veľkokapacitné prírodné kontajnery na vyhadzovanie odpadu. Po týchto slovách si môžete položiť otázku, čo už len na tých výmoľoch môže byť také vzácné. Nuž, závisí to od uhla pohľadu. Pre prírodovedca, geomorfológa, má štúdium výmoľov veľký význam pri hodnotení vývoja reliéfu v druhej polovici minulého tisícročia. Najkomplexnejší a najpodrobnejší výskum výmoľov na Slovensku uskutočnil autor tohto článku na území Myjavskej pahorkatiny (v ktorom je, mimochodom, situovaná i väčšia polovica brezovského chotára). Podstatná časť rekognoskácie tunajších výmoľov bola realizovaná v rokoch 1996 – 2008. Výber regiónu Slovenska, vhodného na komplexný výskum výmoľov, ovplyvnila najmä skutočnosť, že Myjavská pahorkatina patrí u nás medzi oblasti s najvyššou hustotou výmoľovej siete. V nemalej miere však k tomuto výberu napomohol aj fakt, že ako rodák z Myjavy, ktorý mal to šťastie, že mohol riešiť už od svojich vedeckých počiatkov viaceré geomorfologické problémy vo svojom rodnom kraji, som mal o vývoji reliéfu Myjavskej pahor-

katiny už určité poznatky. Výskumy potvrdili, že vznik výmoľov v tomto regióne bol podmienený najmä zásahmi človeka do pôvodných lesov a klimatickým výkyvom tzv. malej ľadovej doby, charakteristickej zvýšeným výskytom extrémnych zrážkových udalostí. Osídľovanie Myjavskej pahorkatiny v čase kopaničiarskej a valašskej kolonizácie a hlavná fáza malej ľadovej doby sa vyskytli takmer súčasne, a to v období od druhej polovice 16.

Dobový pohľad na Brezovú s dobre viditeľnými výmoľmi v JZ časti masívu Bradla medzi cintorínom a Lazčekom (foto z medzivojnového obdobia po roku 1934, poskytnuté PhDr. Matúšom Valihorom)

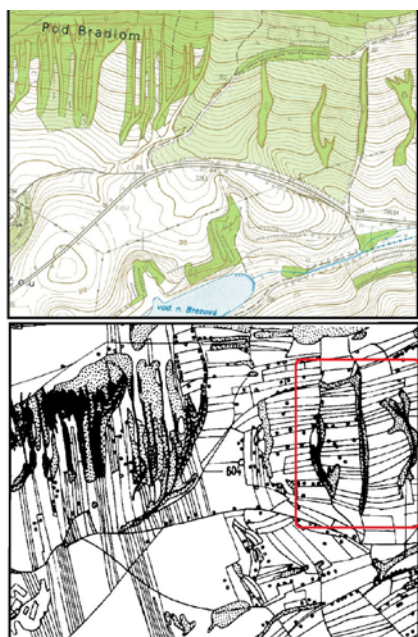

Aktuálny pohľad na výmole priamo pod vrcholom Bradla (foto RNDr. Štefan Koco, PhD.)

storočia do prvej polovice 19. storočia. Synchronnosť týchto dvoch významných environmentálnych zmien v tom istom regióne, navyše na málo odolnom geologickom podklade, mala za následok výraznú aktivizáciu výmolevej erózie, ktorá viedla k vytvoreniu hustej siete výmoľov. Hlavnými cieľmi štúdia výmoľov na Myjavskej pahorkatine bolo osvetlenie zákonitostí ich priestorového rozšírenia a ich veku. Výskum ukázal, že väčšina výmoľov sa viaže na starú štruktúru využitia zeme. Kľúčovou predispozíciou pre ich vznik bola sieť umelých lineárnych krajinných prvkov, ako napr. poľných ciest, chodníkov, rozhraní medzi poľami, výnimočne aj drenážnych rýh, či chotárnych hraníc. Získané poznatky umožnili vyčleniť niekoľko typov väzby výmoľov na tieto historické lineárne črty krajiny. A práve v brezovskom chotári leží jedna z kľúčových lokalít tohto regiónu, reflektujúcich väzbu výmoľov na pôvodnú štruktúru krajiny.

Výmole na južnom svahu Bradla

Brezovský chotár je výmoľmi, alebo jarkami, ako ich nazývajú Brezovania, priam posiaty. Štefan Janšák v knihe "Život Štefana Fajnora" (1935), charakterizujúci prírodné pomery rodiska tejto známej brezovskej osobnosti, hovorí o.i. o „sieti klukatých jarkov v hlinitých vrškoch,

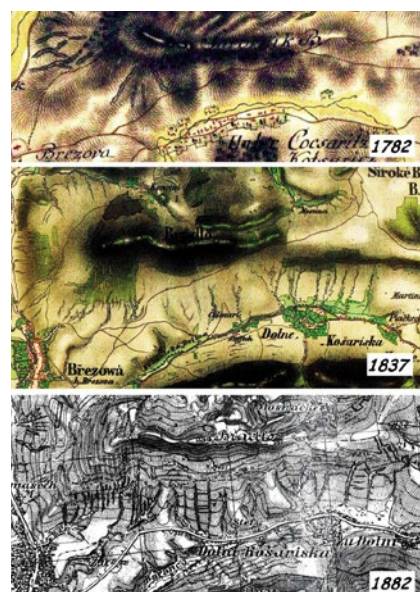

Dvojica máp prevažnej časti výmoľov na JZ a J svahu Bradla; hore výrez topografickej mapy z roku 1991, dole perovka, naznačujúca štruktúru využitia zeme z predkolektívizačného obdobia (v obdĺžniku sú dokumentované výmole na obr. 2)

mäkkých a poddajných". Najzaujímavejšou a najhodnotnejšou výmoleovou lokalitou v katastrálnom území Brezovej pod Bradlom je rozhodne južný svah Bradla (543 m). Ako o jednej z brezovských dominánt sa o nej zmieňuje Oľga Tvarožková – Palková v básni „Brezová – naša rodná“ v rovnomennej zbierke (2008), v ktorej popri Ostrieži, Vrškoch, Baranci a Periskách uvádza aj „výmole Bradla“.

My si, samozrejme, budeme všímať predovšetkým odbornú stránku týchto výmoľov. Sú skoncentrované v dlhom pruhu, prebiehajúcom od brezovského cintorína až po Rolnícke družstvo Košariská, v týchto miestach už na svahu Zadného vršku (476 m), ktorý je pokračovaním hrebeňa Bradla. Na území brezovského chotára je z nich situovaných 22. Z hydrografického hľadiska sú súčasťou troch malých povodí, ktorými od Z na V sú dolinka so záhradkárskou osadou, vyúsťujúca do doliny Brezovského potoka medzi katolíckym kostolom a CBA, dolinka s teheľňou, vyúsťujúca pri MsÚ a dolina Bystriny s priehradou (obr. 1 a 2). Priemerná dĺžka výmoľov je 300 m, maximálna 520 m, priemerná hĺbka 6,5 m, maximálna 15 m (mimochodom, v najhlbšom z nich bola dnes už odstavená a upravená mestská skládka odpadu). Ich výskyt je podmienený geologicky. Kým hrebeň Bradla a vrchná časť jeho svahu sú budované veľmi odolnými vápencami z obdobia kriedy, jeho spodná časť, kde sa práve výmole nachádzajú, je budovaná málo odolnými flyšovými súvrstviami (najmä pieskovecami a slieňmi) z toho istého geologického obdobia.

Výmole prebiehajú v smere spádu paralelne vedľa seba. Hoci teda majú v celom hodnotenom území fakticky rovnaký priebeh, predsa len možno odlišiť dve diametrálne odlišné skupiny výmoľov, prvú na JZ od vrcholu Bradla (obr. 1), druhú priamo pod ním (obr. 2). Odlišnosť má na svedomí rozdielna hustota a najmä príčina vzniku týchto dvoch parciálnych sietí výmoľov. Kým totiž sieť výmoľov prvej skupiny je hustá, výmole tu prebiehajú veľmi blízko seba, štruktúra výmoľov druhej skupiny je oveľa redšia, výmole sú od seba vzdialené podstatne viac. Pre tých, ktorí ich neprešli, je to ťažko porovnať, lebo v súčasnosti sú zalesnené. Kým však výmole JZ skupiny sú pokryté poväčšine súvislým lesom, priamo pod Bradlom sú zalesnené len samotné výmole, vytvárajúc tak úzke pásy lesa uprostred ovocných sádov a poľí. Z hľadiska súčasnej štruktúry využitia zeme v skolektivizovanej krajine sa príčiny odlišnosti oboch skupín výmoľov nedajú pochopiť. Výmole boli totiž vytvorené v minulosti, keď charakter krajiny vyzeral úplne inak. Až porovnanie siete výmoľov so štruktúrou predkolektívizačnej krajiny umožnilo objasniť ako tu výmole vznikli a prečo majú takú odlišnú hustotu bližšie k Brezovej a priamo pod Bradlom. Analýza starých katastrálnych máp ukázala, že hustejšia koncentrácia výmoľov sa viaže na pôvodne v smere sklonu orientované úzke políčka, ich redší výskyt na vrs-

Trojica máp Bradla a jeho južného svahu z prvého, druhého a tretieho vojenského mapovania, indikujúca vývoj výmolevej siete pod Bradlom v čase priestore

tevnícovo obrábané partie svahu. Inými slovami, výmole na JZ vznikli na rozhraniach spádnícových poľí, tie priamo pod Bradlom na poľných cestách na okrajoch vrstevnicových poľí (obr. 3). Hodnotená lokalita na južnom svahu Bradla ukazuje takto dva zo základných typov väzby výmoľov na pôvodnú štruktúru krajiny na jednom mieste. Práve preto predstavuje pre geomorfológov jednu z najhodnotnejších výmoľových lokalít celého regiónu Myjavskej pahorkatiny.

Na vek výmoľov sa dá usudzovať z historických máp. Obr. 4 s výrezmi máp prvého, druhého a tretieho vojenského mapovania z rokov 1782, 1837 a 1882 naznačuje, že študované výmole vznikli v dvoch etapách. Časť výmoľov v JZ časti je staršia, keďže sa vyskytujú už na mape prvého mapovania. Medzi prvým a druhým mapovaním tieto najstaršie výmole narástli, objavili sa však aj nové. Najviac ich v tomto období pribudlo priamo pod Bradlom a na JV od neho, medzi cestou z Brezovej na Košariská a odbočkou z nej od Lazčeku smerom na Zadný vršok.

Zmienky o starších výskumoch

O lokalite výmoľov na južnom svahu Bradla sa v literatúre zmieňujú aj iní autori. RNDr. Štefan Bučko, CSc., z Geografického ústavu SAV v 50-tych rokoch minulého storočia viedol skupinu geomorfológov, hodnotiacich hustotu výmolevej siete pre celé územie Slovenska, a to na základe analýzy podrobných topografických máp. Vo svojich článkoch lokalitu pod Bradlom uvádza medzi tými, kde hustota výmoľov dosahuje najvyššie hodnoty z celoslovenského hľadiska. Ako som sa dočítal v jeho terénnych zápisoch, v rokoch 1960 a 1961 lokalitu aj osobne navštívil a vykonal tu orientačný prieskum. V roku 1970 vyšla vo Vydavateľstve SAV monografia významného lesníckeho odborníka Prof. Ing. Dušana

Zachara, DrSc., „Erózia pôdy“, v ktorej je uvedená mapka spod Bradla, vytvorená na základe leteckej snímky z predkollektivizačného obdobia (obr. 3 dole). Zo snímky je na mapke znázornená štruktúra dobového využitia zeme a viditeľné formy efektu erózie, teda výmole. Mapa má úžasnú výpovednú hodnotu, nakoľko na prvý pohľad ukazuje už spomenutú odlišnú štruktúru siete výmolv na častiach svahu oraného po spádnici a po vrstevnici.

Najstaršia zmienka o výmolvach pod Bradlom pochádza z pera významného maďarského geológa Dr. Ludwiga v. Lóczyho, ktorý v r. 1915 v Budapešti publikoval v nemčine štúdiu o geologických pomeroch územia medzi Sobotišťom, Jablonicou a Novým Mestom nad Váhom. Sieť tunajších výmolv mu pripomínala tzv. „barrancos“, aké videl na svahoch sopiek Vezuv a Monte Somma neďaleko Neapola, i keď tie naše sa, pochopiteľne, vyskytujú v diametrálne odlišnom geologickom prostredí. Tento španielsky výraz sa v geomorfológii používa na označenie lúčovito sa rozbiehajúcich hlbokých výmolv na svahoch sopiek. Po túto Lóczyho štúdiu som sa dostal až nedávno pri hľadaní starších prác o geologických pomeroch okolia Brezovej. Mimočodom, veľmi mi pri tom pomohla Zuzana

Sabová z ústrednej knižnice Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra, po mamičke (pani Marte Balážovej) brezovského pôvodu, ktorá mi ju zohnala zo zahraničnej knižnice.

Zviditeľnenie výmolvej lokality pod Bradlom v odborných kruhoch

Výsledky výskumu lokality spod Bradla a ďalších významných výmolv Myjavskej pahorkatiny som prezentoval v rámci početných domácich i zahraničných konferencií, či prednáškových pobytov. Získané poznatky o tunajších výmolvach som uviedol vo viacerých publikačných výstupoch. Slovenskí výskumníci sa mali možnosť o nich dozvedieť najmä z knižnej publikácie „Geomorfologická odozva environmentálnych zmien na území Myjavskej pahorkatiny“, ktorá vyšla v roku 2003 vo vydavateľstve Univerzity Komenského. Zahraniční kolegovia si o nich mohli urobiť predstavu predovšetkým zo štúdie „Historický vývoj permanentných výmolv na Myjavskej pahorkatine“, ktorá vyšla v tom istom roku v angličtine v prestížnom interdisciplinárnom časopise „Catena“, vychádzajúcom v holandskom vydavateľstve Elsevier. Naposledy, práve v tomto roku, boli podklady o výmolvach spod Bradla použité pri príprave manuskriptu kapitoly o historických výmolvach v monografii „Krajina a reliéf Slove-

nska“, ktorá má byť vydaná v nemeckom vydavateľstve Springer.

Samozrejme, najlepšie bolo zviditeľňovať výsledky výskumu tejto lokality priamo na mieste. Sprevádzal som na Bradlo desiatky zahraničných hostí Geografického ústavu SAV a neskôr Katedry fyzickej geografie a geoekológie PRÍF UK, kde som voláky pôsobil. Najpočetnejšie a zároveň aj najpôsobivejšie návštevy Bradla sa uskutočnili v rámci exkurzií významných medzinárodných konferencií s pôdoznaleckou a geomorfologickou problematikou, konaných v Bratislave (1999) a Smoleniciach (2000). Zahraniční kolegovia boli z tejto lokality nadšení, nielen však z vedecky hodnotných výmolv, ale aj z krásneho výhľadu z Bradla na okolitú krajinu a z úžasnej mohyly M. R. Štefánika, týčiacej sa na jeho vrchole.

Pár slov na záver

Tento článok venujem svojej brezovskej manželke Anke (rodenej Jančej). Práve na Bradle došlo k prvému, „oľutávaciemu“ stretnutiu zástupcov našich rodín. Anka so svojím otcom tam vtedy vybehli z Brezovej, ja s mojím otcom sme prišli po červenej turistickej značke z Myjavy. Samozrejme, vtedy som ešte netušil, že pod Bradlom sú nejaké výmole, moja pozornosť bola nasmerovaná niekde úplne inde.

Miloš Stankovič

ZOMREL ZASLÚŽILÝ RODÁK

V Bratislave 10. októbra 2020 zomrel etnograf a folklorista, **univerzitný profesor PhDr. Ján Michálek, DrSc.** Skormútená rodina i smútiaca verejnosť, pre pandémiu počtom obmedzená, rozlúčila sa s ním v bratislavskom krematóriu. Česť jeho pamiatke!

Zosnulý bol známy brezovský rodák a jeden z tvorcov oboch monografií *Brezová pod Bradlom* (Obzor 1970; Stimul 1998). Na svet prišiel 12. marca 1932 a krstil ho pán farár Ján Lichner. Evanjelickej škole vychodil v Brezovej, strednú školu s maturitou v Bratislave.

Po štúdiu národopisu a histórie takmer polstoročie pôsobil na *Filozofickej fakulte Univerzity Komenského*, z toho dlhé obdobie ako vedúci katedry etnológie a muzeológie. Okrem spomínanej brezovskej editoroval aj monografiu *Stará Turá* (Obzor, 1983), ba prispel i do folklórnej kapitoly *Myjavy* (Obzor, 1985) a ďalších obcí. Jeho dizertačnou prácou bola *Historická tematika v ústnom podaní na podjavorinsku-podbradliansku* (FIF UK, 1965). Napísal i *Dejiny etnografie a folkloristiky na Slovensku*, množstvo štúdií a článkov, skriptá pre študentov. Ako učiteľ z o p o v e -

dal za diplomové i dizertačné práce. Od roku 1958 patril k zakladajúcim členom *Slovenskej národopisnej spoločnosti*. Jeho *Alma mater* ho za pedagogickú, vedeckú a organizačnú činnosť vyznamenala *Zlatou medailou UK*.

Čo sa týkalo jeho rodiska, vždy bol ochotný priložiť ruku k dielu, napríklad medzi bratislavskými Brezovčanmi v Cechu Tatarov a tiež radami pri ustanovovaní *Spoločnosti M. R. Štefánika*, či prevzatím plnej zodpovednosti za kolektív tvorcov novej monografie, za čo bol tiež *verejne ocenený*.

Bližšie sme sa o zosnulom porozprávali s jeho bratom Martinom, emeritným učiteľom žijúcim s rodinou vo Vranove nad Topľou:

Pán kolega, priblížte nám vlastnú brezovskú rodinu.

Dom a gazdovstvo sme mali na dnešnej Bradlianskej ulici (kedysi „Za pivárom“), otec Ján Michálek bol roľník, mama Anna pochádzala zo známej rodiny Poláčkovej na Hornom rade, dnešnej Ulice Dr. Štefana Osuského. Bolo nás šesť detí, zo súrodencov žijem už len ja.

Bolo známe, že deti museli rodičom v zabezpečovaní živobytia pomáhať. Ako to bolo u vás?

Janko, ako najstarší z nás súrodencov, ochotne pomáhal otcovi na rodinnom poľnohospodárstve. Ovládal prakticky všetky roľnícke práce, čo mu potom pomohlo v štúdiu slovenského rurálneho prostredia.

Zostával mu nejaký čas aj na vlastné záujmy?

Ja si to nepamätám, veď vekový rozdiel medzi nami bol dvanásť rokov. Z jeho roz-

právania však viem, že už v Brezovej hrával volejbal a lyžoval, možnosti na to mal. Ako dieťa začínal v Sokole. V Bratislave hrával aj basketbal.

Pri spomienke na brata čo vo vás najviac rezonuje?

Jeho návraty domov k rodičom a za nami súrodencami. Po zvítaní a maminej ponuke jedla vedel som, že ďalším bodom jeho programu bude výstup na Bradlo k Štefánikovej mohyle. Chodil tam už ako dieťa a na strážnici rád počúval sváka Mihočka. Spolu sme tam boli mnohokrát, s nami niekedy aj ujco Juro Poláček, tiež Jankovi študenti a spolupracovníci z univerzity. Dialo sa to aj vtedy, kedy to nebolo v móde...

V čom považujete zosnulého brata za svoj príklad?

Vo vrúcnom vzťahu k rodnej Brezovej, v jeho radostných návratoch domov, keď rodákov „skúmal“ a potom o nich písal. Podobne i o celom etnografickom výskume podjavorinsko-podbradlianskeho kraja. Za vzácné považujem jeho dve štúdie „Mesto a tradícia“, „Región a osobnosť“. Vážim si ho však hlavne za to, že bol editorom a spoluautorom dvoch vydaní monografie Brezovej pod Bradlom. Tú prvú s ním pripravil Ján Juríček, starší a skúsenejší kolega, ktorého predčasnú smrť ťažko niesol.

Čo ho v závere života ešte potešilo?

V oslabenom tele, ale s jasnou myslou to bola jeho posledná návšteva rodného kraja a účasť na pobožnosti v košarišskom chráme Božom a na bradlianskej spomienke pri príležitosti stého výročia smrti generála Štefánika. Tešili sme sa spolu.

Ďakujem za rozhovor.

Pripravil Peter Uhlík

BREZOVSKÝ ŠACH

Súpiska družstva CVČ Brezová pod Bradlom

Šachisti spod Bradla do novej sezóny rozšírili svoj káder o troch hráčov. Ako jediný odišiel Marcel Špaček, naopak družstvo posilnili Rudolf Benci, Jozef Benci, Ján Drozd a Patrik Babic. Táto možnosť rozšírenia družstva nastala aj preto, lebo družstvo CVČ Senica „B“ (s ktorým má práve Brezová dobré vzťahy), sa rozhodlo do tejto sezóny neprihlásiť.

Súpiska:

1. Perička Tomáš	9. Myšička Miroslav
2. Sadloň Juraj	10. Brath Zdeno
3. Hanzlúvka Peter	11. Děšť Stanislav
4. Perička Pavol	12. Drozd Ján
5. Škápiková Ľubica	13. Babic Patrik
6. Sadloň Matúš	14. Benci Jozef
7. Benci Rudolf	15. Švarc Václav
8. Škápik Branislav	

Čo sa týka družstiev, Vrbové sa nakoniec rozhodlo postúpiť do 3. ligy. Do 5. ligy vypadlo družstvo Kopčian a už spomínané družstvo CVČ Senica „B“ do súťaže

nenastúpilo. Vznikol tak následne jeden problém, že je nepárny počet družstiev a každé družstvo bude mať raz voľno. Súťaž družstiev 4. ligy mala odštartovať 18. októbra. Bohužiaľ, pre aktuálne epidemiologické opatrenia Covid-19 si budeme musieť na úvodné kolo ešte počkať.

Šach spája – Pomoc k prvým Katkiným krôčikom

Cieľom tohto podujatia bolo podporiť malú Katku a pomôcť jej k prvým krôčikom. Šachoví partneri sa rozhodli darovať Katke za každého účastníka 5 €. Čiže každý účastník mohol pomôcť, stačilo si len prísť zahrať. Tento turnaj zorganizovala Prvá šachová spolu s Martinom Kunom a Brezovčanom **Tomášom Peričkom**. Právo účasti mal každý, kto chcel pomôcť. Turnaj sa odohral 17. novembra na online hernom serveri www.lichess.org. Štartovné bolo dobrovoľné, kto chcel Katke pomôcť, mohol prispieť rovnako na transparentný účet.

Zdroj: www.chess.sk

Autor: RNDr. Peter Brunovský, PhD.

POĎAKOVANIA

Pozostalá Micháľkovská rodina ďakuje mestu Brezová pod Bradlom, Mestskému úradu na Brezovej pod Bradlom a Farskému úradu Cirkevného zboru ECAV Brezová pod Bradlom za pripomenutie pamiatky nášho manžela, otca, brata a príbuzného prof. PhDr. Jána Micháľka, významného brezovského rodáka, pri jeho úmrtí. Martin Micháľek.

S hlbokým zármutkom v srdci sme dňa 6. 11. 2020 odprevalili nášho drahého manžela, otca, starého otca, brata a priateľa **Jána Kováčičného**, ktorý nás náhle opustil dňa 2. 11. 2020 vo veku 72 rokov. Ďakujeme všetkým za kvetinové dary a slová útechy. Naša veľká vďaka patrí Evke Ušiakovej a pohrebníctvu Eckert. Smútiaca rodina.

Ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, susedom a známym, ktorí dňa 30. 11. 2020 odprevalili na poslednej ceste našu drahú mamu, starú mamu, prastarú mamu **Annu Bzdúškovú**, rod. Jursovú, ktorá nás opustila vo veku 90 rokov. Všetkým ďakujeme za slová útechy a kvetinové dary, ktorými ste sa snažili zmierniť náš hlboký žal. Za dôstojnú rozlúčku ďakujeme pani farárke Lichancovej a pohrebnej službe Eckert. Smútiaca rodina.

CIRKEVNÉ OZNAMY

14. 12. - 18. 12. (pondelok - piatok) **17.00 hod.** modlitebný adventný týždeň v zborovej sieni, ukončený piatok 18. 12. s prislúžením velebnej sviatosti Večere Pánovej.

20. 12. (4. nedeľa adventná) **10.00 hod.** hl. služby Božie v chráme Božom, zapálenie štvrtej sviece na adventnom venci.

24. 12. (štvrtok) **17.00 hod.** tradičné štedrovečerné služby Božie v chráme Božom, Nocturna natalis.

25. 12. (piatok, 1. slávnosť vianočná) **10.00 hod.** slávnostné služby Božie v chráme Božom. na 1. slávnosť vianočnú - Narodenie Pána, Nativitas Christi. 14.00 hod. slávnostné nešporné bohoslužby v zborovej sieni.

26. 12. (sobota, 2. slávnosť vianočná) **10.00 hod.** slávnostné služby Božie v chráme Božom. na 2. slávnosť vianočnú - pamiatka Štefana mučeníka, s prislúžením velebnej sviatosti Večere

Pánovej.

27. 12. (Nedeľa po Vianociach) **10.00 hod.** hl. služby Božie v chráme Božom.

31. 12. (štvrtok, Silvester) **17.00 hod.** silvestrovské služby Božie na závierku občianskeho roka.

1. 1. 2021 (piatok, Nový rok) **10.00 hod.** novoročné slávnostné služby Božie v chráme Božom, Circumcisio Domini, Obrežanie Krista Pána.

3. 1. (Nedeľa po Novom roku) **10.00 hod.** hl. služby Božie v chráme Božom.

6. 1. (streda, Traja Králi) **10.00 hod.** hl. služby Božie v chráme Božom, Zjavenie Krista Pána Mudrcom, Epifánia.

10. 1. (1. nedeľa po Zjavení - nedeľa misie) **10.00 hod.** hl. služby Božie. 14.00 hod. nešporné bohoslužby v zborovej sieni. 15.00 hod. spoločenstvo evanjelických žien.

13. 1. (streda) **17.00 hod.** biblická hodina v zborovej sieni.

17. 1. (2. nedeľa po Zjavení) **10.00 hod.** hl. služby Božie.

20. 1. (streda) **17.00 hod.** biblická hodina

v zborovej sieni.

24. 1. (3. nedeľa po Zjavení) **10.00 hod.** hl. služby Božie. 14.00 hod. nešporné bohoslužby v zborovej sieni.

27. 1. (streda) **17.00 hod.** biblická hodina v zborovej sieni.

31. 1. (nedeľa Deviatnik, Septuagesima) **10.00 hod.** hl. služby Božie.

2. 2. (utorok, Hromnice) **17.00 hod.** večerné služby Božie, Predstavenie Krista Pána.

3. 2. (streda) **17.00 hod.** biblická hodina v zborovej sieni.

7. 2. (nedeľa po Deviatniku, Sexagesima) **10.00 hod.** hl. služby Božie. 14.00 hod. nešporné bohoslužby v zborovej sieni. 15.00 hod. spoločenstvo evanjelických žien.

10. 2. (streda) **17.00 hod.** biblická hodina v zborovej sieni.

14. 2. (nedeľa Predpôstna, Quinquagesima) **10.00 hod.** hl. služby Božie.

Zmena oznamov vyhradená!

Ev. a. v. farský úrad

PRIPOMÍNAME SI:

Ďurkovič, Juraj – garbiar, podnikateľ (nar. r. 1881 na Brezovej, zomrel 30. 11. 1960 v Chicagu – 60. výr. úmrtia).

Fajnor, Ján – učiteľ, odbojár (nar. 13. 11. 1905 v Chicagu – 115. výr. nar., zomrel 22. 5. 1973 na Brezovej). Na Brezovej pôsobil od roku 1934, najprv ako učiteľ, neskôr riaditeľ. Popri školskej práci sa venoval ochotníckemu divadlu, prednáškovej činnosti, telesnej výchove, turistike a slovenskému jazyku, osvetovej práci v sociálnej oblasti. Počas druhej svetovej vojny sa zúčastnil protifašistického odboja. Roku 1956 mu udelili titul Zaslúžilý učiteľ. Patril medzi najvýznamnejšie osobnosti z radov brezovských učiteľov.

Gálus, Ján – učiteľ, maliar (nar. 16. 12. 1910 v Hájnokoch /Sliač/ – 110. výr. nar., zomrel 15. 3. 1991 na Brezovej). Ako učiteľ pôsobil v malotriednych školách v osadách pri Myjave – U Junasov, U Belanských. Potom pôsobil v Žriedlovej Doline, Hurbanovej Doline a na Základnej škole v Jablonici. Na svojich plátnach zanechal trvalú spomienku a pamiatku na Brezovú pod Bradlom.

Húška, Ján – obchodník, odbojár (nar. 6. 1. 1912 na Brezovej, zomrel 27. 11. 1990 na Brezovej – 30. výr. úmrtia). Počas druhej svetovej vojny ilegálne pracoval v odboji na Brezovej, no najvýznamnejšia bola pomoc utečencom zo zajateckých a koncentračných táborov. Patril medzi ľudí, ktorí na vlastnej koži pocítili zverstvá nemeckých koncentračných táborov.

Iždinský, Arnold – žandár, odbojár, robotník (nar. 10. 2. 1917 v Bystrej pod Ďumbierom, zomrel 1. 12. 1975 v Bratislave – 45. výr. úmrtia). Zmeny v Československu, Mnichov i rozpad republiky na jar 1939 vnímal A. Iždinský veľmi citlivo, odmietol podporovať nedemokratický režim na Slovensku a od začiatku sa zapojil do odbojového hnutia. A. Iždinský sa aktívne zapojil aj do podpory Slovenského národného povstania, spolupracoval s okolitými partizánmi, predovšetkým so skupinou Jána Reptu. Medzi význameniami za protifašistickú odbojovú činnosť sa nachádza významný ďakovný dekrét vlády a prezidenta USA gen. D. D. Eisenhowera za pomoc, ktorú A. Iždinský poskytol počas vojny americkým vojakom. Perzekúcie štátu po februárovom prevrate 1948 neobišli ani A. Iždinského, po vykonštruovanom krátkom procese ho prepustili zo Zboru národnej bezpečnosti ako politicky nespoľahlivú osobu. Od roku 1949 pracoval v brezovskej Merine, potom v Kovových tkaninách Brezová.

Kovár, Vladimír – vojak z povolania, odbojár (nar. 6. 2. 1923 v Prahe, zomrel 24. 11. 1985 na Brezovej – 35. výr. úmrtia). Za svoju odbojovú činnosť i za priamu účasť v SNP bol V. Kovár viackrát vyznamenaný, medzi najvýznamnejšie patrí Rad SNP 1. triedy a Československý vojnový kríž 1939.

Michaelides, Samuel – evanjelický farár (nar. 18. 2. 1674 v Lehnici, zomrel 22. 11. 1740 v Banskej Bystrici – 280. výr. úmrtia).

Osuský, Samuel Štefan – evanjelický farár, historik, pedagóg (nar. 7. 6. 1888 na Brezovej, zomrel 14. 11. 1975 na Myjave, pochovaný na Brezovej – 45. výr. úmrtia). Študoval na Teologickej a Filozofickej fakulte univerzity v Erlangene, Jene a v Lipsku, dialkovo na Právnickej akadémii v Prešove a v rokoch 1919 – 1922 na Filozofickej fakulte Karlovej Univerzity v Prahe. S. Š. Osuský bol krátko kaplánom na Brezovej, v Dačovom Lome a v Trenčíne. Po vzniku ČSR začal pracovať ako pedagóg na cirkevných školách. V rokoch 1933-1950 bol biskupom, od roku 1946 generálnym presbyterom západného dištriktu ev. a.v. cirkvi. Po odchode na dôchodok (1951) žil 16 rokov na Brezovej, potom v Senici a na Myjave. Aktivita biskupa S. Š. Osuského bola veľmi široká, svojou vedeckou a organizačnou činnosťou ovplyvnil rozvoj mnohých oblastí slovenského národného života v prvej polovici 20. storočia. Ako teológ napísal dejiny filozofie, ktoré vidí z pozície protestantského predstaviteľa. S. Š. Osuský sa ako prvý pokúsil o syntetický výklad dejín slovenskej filozofie od najstarších čias po súčasnosť, kniha o rozsahu 431 strán pod názvom Prvé slovenské dejiny filozofie vyšla v Liptovskom Sv. Mikuláši roku 1939. Pôsobil aj ako organizátor, bol zakladajúcim členom a predsedom Učenej spoločnosti Šafárikovej, členom Muzeálnej slovenskej spoločnosti v Martine, predsedom literárneho, filozofického odboru Matice slovenskej, členom SAVU, podpredsedom ústrednej rady Slovenskej ligy a iných spoločností.

Papánková, Betka – krajská kultúrna pracovníčka v USA (nar. 8. 2. 1900 v Chicagu /USA/, zomrela 30. 11. 1995 v Scarsdale /USA/ – 25. výr. úmrtia). Rodičia Betky Papánkovej, Samuel a Alžbeta, rodená Micháľková, pochádzali z Brezovej. Po štúdiách sociológie na Northwestern University v Evanstone, v štáte Illinois, pracovala 4 roky ako sociálna pracovníčka v Chicagu. Krátko po prvej svetovej vojne navštívila príbuzných na Brezovej, kam sa roku 1924 na pol roka vrátila. Vtedy sa zoznámila so začínajúcim diplomatom Jánom Papánkom, neboli príbuzní, ich rodičia pochádzali z Brezovej. Po vypuknutí druhej svetovej vojny na jeseň 1939 začali spoločne pracovať v službách československého protifašistického zahraničného odboja. V tom istom období stála B. Papánková pri zrode československej odbočky Amerického červeného kríža a riadila zbierky a dodávky šatstva, liekov i potravín do Európy pre československých utečencov. Po februári 1948 pomáhala B. Papánková manželovi založiť Americký fond pre československých utečencov. Spolu pomáhali tisícom utečencov a dlhé roky pracovala vo fonde ako členka najužšieho vedenia. Z jej podnetu sa roku 1954 vytvorila Rada európskych žien v exile. Ďalšie obdobie v živote B. Papánkovej, 60. a 70. roky, boli naďalej spojené s prácou v manželovom fonde i v ženskom hnutí. Postupne bola ocenená za svoju činnosť, v roku 1957 jej bola udelená medaila Woman of Achievement

(Žena veľkých činov), neskôr získala ďalšie ocenenia.

Poláčková – Blažková, Anna – detská lekárka (nar. 29. 3. 1899 na Brezovej, zomrela 31. 12. 1985 v Prahe – 35. výr. úmrtia). Patrí medzi ženy – priekopníčky slovenskej medicíny. Po skončení vysokoškolských štúdií v Prahe prišla do Bratislavy, kde dva roky pracovala v Patologicko-anatomickom ústave, kde bola prvou asistentkou a zastupovala riaditeľa ústavu. Postupne získavala veľké znalosti v odbore infekčných chorôb a diagnostické, terapeutické a epidemiologické skúsenosti. Od roku 1926 bola už pracovná dráha MUDr. Poláčkovej-Blažkovej orientovaná výlučne na detské lekárstvo. Anna Poláčková bola popri odbornej praxi činná aj v mnohých spoločenských a kultúrnych organizáciách.

Procházka, Ladislav – učiteľ, maliar (nar. 11. 8. 1896 v Ubušíne na Morave, zomrel 27. 11. 1975 v Jimramove na Morave – 45. výr. úmrtia). V roku 1923 prišiel na Brezovú, tu pôsobil ako učiteľ aj ako riaditeľ školy až do konca tridsiatych rokov. Ako pedagóg bol veľmi obľúbený, nadvicoval divadlá, chodil do prírody, bol aktívnym športovcom. Známe sú jeho perokresby, v ktorých zachytil Brezovú, okolité kopanice, stodoly, senníky i chalupy. L. Procházka patril v medzivojnovom období medzi najvýznamnejšie osobnosti Brezovej.

Tvarožek, Pavel Ivan – odbojár, pracovník SNR (nar. 18. 6. 1907 na Brezovej, zomrel 31. 12. 1975 na Brezovej – 45. výr. úmrtia). Študoval na gymnázium v Bratislave a na Vysokej škole obchodnej v Prahe. Po návrate z Prahy pracoval vo Zväze hospodárskych družstiev v Bratislave (1936-1944). Od septembra 1944 sa zúčastnil povstania v Banskej Bystrici, priradili ho k zásobovaniu. Od januára 1945 sa zdržiaval v bunkroch pri Ďumbieri, kde ho zastihol front. Odišiel cez Polomku do Košíc, kde sa hlásil do práce SNR, začal znovu pracovať na Povereníctve výživy a zásobovania. V Košiciach ostal až do zlikvidovania expozitúry v septembri 1945. Po odchode z Košíc získal zamestnanie v Obilnej spoločnosti pre Slovensko a neskôr zastával na Povereníctve výživy funkciu prednostu odboru. Krátko po februárovom prevrate ho postupne pracovne degradovali, až stratil zamestnanie. Od roku 1951 ho poslali do výroby, pracoval ako robotník v Gíraltovciach, na Starej Tu-rej, na Myjave a v Trnave, kde pracoval až do odchodu na dôchodok. Na dôchodok odišiel na Brezovú a spolu s manželkou, Brezovčankou Oľgou Halabrinovou, ktorá tu pôsobila ako učiteľka, sa spoločne venovali cirkevnej práci. V brezovskom cirkevnom zbore začínal ako presbyter a končil ako dozorca. Za jeho pôsobenia sa vykonala obnova brezovského evanjelického kostola, oltára a organu. P. I. Tvarožek patril medzi vynikajúce osobnosti brezovskej histórie.

Spracovala: A. Fedorová (zdroj: Michálek, Slavomír: Brezová pod Bradlom – osobnosti (ne)známe. Bratislava, Vydavateľstvo Pozsony/Presburg 1999. 283 s.).

SPOMÍNANIE

V tomto roku 2020 si spomíname na svojich už zosnulých rodičov, **Štefana Ivana** – 35 rokov, **Juditu Ivanovú** 10 rokov, **Vieru Ivanovú** 20 rokov, **MUDr. Annu Súkupovú**, rod. Ivanovú pri prvom výročí. S láskou si spomínajú deti, manžel, vnúčatá so svojimi rodinami, švagor a švagriná. Odpočívajte v pokoji.

Dňa 13. októbra uplynuli už 4 roky, čo nás navždy opustila naša mama, babka, sestra a švagriná pani **Jozefína Krišková**. Stále v najbližšom kruhu a občas i so známymi spomíname na teba.

Syn Jaroš, dcéra Eva, nevesta Ivetka s deťmi Jurkom, Jankom a Ivetou a Editka s rodinou.

Dňa 13. 10. 2020 sme si pripomenuli 10. výročie od úmrtia **Mgr. Anny Sivákovej** a zároveň 14. 10. 2020 sme si pripomenuli nedožitú 90. narodeniny p. **Emílie Sivákovej** z Priepasného.

Kto ste ich poznali, venujte im spolu s nami tichú spomienku. S láskou a úctou spomína brat, syn Vladimír s rodinou.

Dňa 19. 10. 2020 si s láskou spomenuli na 2. výročie úmrtia manžela **Jána Poláčka** manželka s rodinou. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

So smútkom v srdci sme si dňa 23. 10. 2020 pripomenuli najsmutnejší rok, čo nás navždy opustila naša milovaná **Ing. Ľubica Maceková**, rod. Gáľusová. S láskou a úctou spomína syn Igorko, mama, sestra a ostatná rodina.

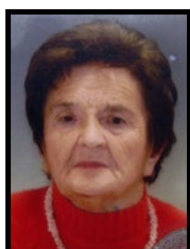
Dňa 29. októbra uplynuli 4 roky, čo nás navždy opustila naša drahá mama, stará mama a prastará mama **Božena Poláčková**. Vzácné spomienky si v srdci ukrývajú a s láskou spomínajú deti Martin, Anna, Božena a ostatná celá rodina.

Dňa 16. 11. 2020 uplynulo 6 rokov, čo nás opustil náš manžel, otec, švagor, brat a krstný otec **Pavol Miklánek**. Manželka so synom a ostatná smútiaca rodina.

Dňa 5. 12. 2020 uplynul rok, čo nás opustil **Vladimír Pavlík** zo Štverníka. Kto ste ho poznali, spomínajte s nami. Smútiaca rodina.

Dňa 21. decembra si pripomenieme 5. výročie úmrtia nášho drahého manžela, otca, starého otca a príbuzného **Pavla Bocána**. Kto ste ho poznali, spomínajte s nami. Manželka s deťmi, vnukmi a rodinou.

Dňa 18. januára si pripomenieme smutné 5. výročie úmrtia našej drahej mamy, starej mamy, svokry, tety, príbuznej **Anny Tallovej**, rod. Húskovej. S láskou a úctou spomína dcéra Zuzana s rodinou a syn Štefan s rodinou

So smútkom v srdci si 27. decembra 2020 pripomínáme 10. výročie úmrtia, kedy nás navždy opustil náš drahý manžel, otec, deduško **Karol Dunka**. S láskou spo-

mína smútiaca rodina. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Dňa 3. novembra uplynulo 10 rokov, čo nás navždy opustila naša drahá mama, stará mama a prastará mama **Anna Bôžiková**. Dňa 12. novembra uplynulo 20 rokov, čo nás navždy

opustil náš drahý otec, starý a prastarý otec **Ján Bôžik**. Tí, ktorí ste ich poznali, venujte im, spolu s nami, tichú spomienku. Syn Ján s rodinou a celá rodina po nebohej dcére Anne.

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Manželstvo uzavreli:

Ľudovít Dolník, Denisa Dodrlová
Viktor Baláž, Paulína Pozlatková
Štefan Adásek, Kristína Zonová

Narodili sa:

Anna Zuščiková
Martin Prevaj
Paulína Jánošová
Igor Radić
Mathias Cablk
Eva Vicenová

Zomreli:

Anna Gavurníková, rod. Ciranová, 88 rokov
Ján Benda, 65 rokov
Jaroslav Ďuriš, 60 rokov
Alžbeta Lackovičová, rod. Jursová, 85 rokov
Ján Kováčiný, 72 rokov
Judita Milčíková, rod. Kostercová, 87 rokov
Tibor Greguš, 75 rokov
Fedor Mikulčík, 67 rokov
Miroslav Procházka, 33 rokov
Tibor Smatušík, 89 rokov
Eva Huljaková, rod. Lietavská, 58 rokov
Anna Bzdúšková, rod. Jursová, 90 rokov
Anna Bzdúšková, rod. Mertlová, 91 rokov
Anna Mikulková, rod. Zuščiková, 87 rokov

Oprava

V Novinkách spod Bradla č. 8-9/2020 v rubrike Spoločenská kronika matrika mylne uviedla Slávka Foltínová. Správne má byť Slávka Fojtlínová.

Za chybu sa ospravedľujeme.

Novinky spod Bradla - informačný mesačník mesta Brezová pod Bradlom

Vydáva Mesto Brezová pod Bradlom, Nám. gen. M. R. Štefánika 1, 906 13 Brezová p. Br., IČO: 309 443, e-mail: mesto@brezova.sk. Redakčná rada: A. Fedorová, G. Plačková, J. Kazičková, J. Reptová. Zodpovedný redaktor: Matúš Valihora, tel.: 0915 878 006. Redakcia si vyhradzuje právo príspevky skrátiť, redakčne upraviť, neuverejniť. Zodpovednosť za obsah písomných a fotografických materiálov nesú autori. Vydavateľ nezaručuje pravdivosť informácií obsiahnutých v platenej inzercii.

Zlom: gh studio, Senica. Tlač: gh studio, Senica. Náklad 2100 kusov. Povolene pod č. 3/93 OU Senica. Uzávierka 20. v každom mesiaci. ISSN 1337 - 6101, EV 2892/09.